

SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Hasta Hakları ve Tıbbi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Bakanlık Yayın No:963

Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi

ISSN: 2149-309X-Biannually
<https://edergi.saglik.gov.tr/>
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tshd>
Yıl/Year: 2022 Haziran/June
Sayı/Issue: 19

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNİN AKADEMİSYEN BABALARIN YAŞAMINA YANSIMALARI: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Şefika Dilem GÜNGÖR¹
Serap DAŞBAŞ²
Sinan AKÇAY³

Makale Bilgileri/ Article info

Makalenin Türü/Article Type: Araştırma
Geliş Tarihi / Date Received: 15.10.2021
Revizyon Tarihi/Date Revised: 16.06.2022
Kabul Tarihi / Date Accepted: 20.06.2022
Yayın Tarihi / Date Published: 30.06.2022
DOI: 10.46218/tshd.1010136

Makale Künyesi/To cite this article: Güngör, Ş. D., Daşbaş, S. ve Akçay, S. (2022, Haziran). Covid-19 pandemi sürecinin akademisyen babaların yaşamına yansımaları: nitel bir araştırma. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, 19 : 17-36. Doi: 10.46218/tshd.1010136

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Şefika Dilem GÜNGÖR, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, sefikadilem@gmail.com
ORCID: 0000-0002-3916-7663

Öz

Bu araştırma COVID-19 sürecinde evden çalışan akademisyen babaların; çocuk bakımı, ev içi rollere katılımları ve iş yaşamlarına dair deneyimlerini keşfetmek amacıyla, nitel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılarak yapılmıştır. Amaçlı örneklem ve kartopu örneklem modelleri kullanılarak, 2-10 yaş arası çocuğa sahip olan 16 akademisyen baba ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler neticesinde elde edilen veriler MAXQDA programı ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda "Pandeminin kişisel yaşama yansımaları, babalığın ifade ettiği anlam, pandemi sürecinin çocukla ilişkiye yansımaları, pandemi sürecinin eşle ilişkiye ve ev içi rollere yansımaları, pandemi sürecinin iş yaşamına yansımaları" olmak üzere beş temaya ulaşılmıştır. Katılımcıların COVID-19 sürecinde babalığa dair düşüncelerinin ve babalık rollerinin; katılımcı baba olma doğrultusunda olumlu bir ivme kazandığı fakat uzaktan çalışma sürecinin devam etmesi nedeniyle de birtakım sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. COVID-19 sürecinde sosyalleşmenin azalması ile evlerinden çalışan babalar, çalışma saatlerini minimum düzeyde tutarak ailelerine daha fazla zaman ayırdıklarına dikkat çekmişlerdir. Katılımcıların bu süreçte zaman zaman sosyal destek mekanizmalarına ihtiyaç duydukları ve süreçle ilgili eğitimlere açık oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Akademisyen, Baba, Çocuk Bakımı, COVID-19

REFLECTIONS OF THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS ON THE LIVES OF ACADEMIC FATHERS: A QUALITATIVE STUDY

Abstract

This research was conducted to explore the experiences of academic fathers working from home regarding child care, their participation in domestic roles, and their work life during the COVID-19 process by using qualitative research methods and techniques. Using purposeful sampling and snowball sampling models, in-depth interviews were conducted with 16 academicians fathers who have children between the ages of 2-10. The data obtained as a result of the interviews were analysed with the MAXQDA program. As a result of the analysis, five themes were reached; the reflections of the pandemic on personal life, the meaning of fatherhood, the reflections of the pandemic process on the relationship with the child, the reflections of the pandemic process on the relationship with the spouse and domestic roles and the reflections of the pandemic process on business life. It was concluded that the participants' thoughts on fatherhood and fatherhood roles in

¹ Sosyal Hizmet Uzmanı, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans, ORCID: 0000-0002-3916-7663

² Doç. Dr. Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü, ORCID: 0000-0003-0969-6393

³ Doç. Dr. Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü, ORCID: 0000-0001-9485-5891

the COVID-19 process gained a positive momentum towards becoming a participant father, but they also experienced some problems due to the continuation of the remote working process. With the decrease in socialization during the COVID-19 process, fathers working from their homes pointed out that they spend more time with their families by keeping their working hours to a minimum. It was concluded that the participants needed social support mechanisms from time to time in this process and were open to trainings related to the process.

Keywords: Gender, Academic, Father, Child care, COVID-19

1.Giriş

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde Aralık ayının sonlarında solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüstür (T.C.Sağlık Bakanlığı, 2020). COVID-19 hastalığı büyük bir biyopsikososyal krize neden olmuştur, pandemi koşulları toplumsal düzeyde etkilere yol açarak; insanların hayat tarzlarına, günlük alışkanlıklarına, bireyler arası iletişim şekillerine, kişilerin sosyal hayatlarına etki etmekle beraber; toplumsal, kültürel, ekonomik ve sosyal düzeyde değişimlere neden olmuştur (Varışlı & Gültekin, 2020). Toplumda meydana gelen krizlerden biri de aile içerisinde bireylerin çoğunluğunun evden çalışmaya başlaması ile oluşan ebeveynlik ve ev içi rollerin yeniden paylaşılması olmaktadır (Işık, 2020; Serhat, Yılmaz, Erbil, & Hazer, 2020). Bu durumun babalık rolleri üzerinde de bir etki oluşturduğu ve babaların evden çalışmaya başlaması ile ev içi rol ve sorumluluklarının yanında çocukları ile olan ilişkilerinin değişim gösterdiği düşünülmektedir.

Babalık biyolojik ve kültürel temeli olan sosyal bir olgu olmakla beraber biyolojik ve sosyal babalık olmak üzere iki çerçevede değerlendirilmektedir. Çocuk sahibi olmakla beraber erkek biyolojik baba olur fakat bu durum sosyal baba olmayı beraberinde getirmeyebilir. Sosyal babalık; çocuğun yetişme sürecinde görev alma, çocuğun faaliyetlerinde yer edinme ve çocuğa karşı rol ve sorumluluklarını yerine getirme olarak tanımlanmaktadır (Bartlett, 2004; Bozok, 2018a; Flood, 2003). Babalık kavramının belirli davranışları hakim gördüğü dört temel dönemden geçtiği literatürde kabul edilmektedir. Bu babalık dönemleri: ahlaki öğretmen rolünde olan baba, eve ekmek getiren baba, cinsiyet rollerine katkı sağlayan baba ve son olarak çocuğuna bakan ilgili baba olarak söylenebilir. Günümüzde üzerinde tartışılan ve yapılan araştırmalar sonucunda ulaşılan, toplumda benimsenmesi artan babalık algısı ise çocuğuna bakan ilgili baba olmaktadır (Gökaliiler & Özer, 2019; Ördek & Aktaş Arnas, 2020; Williams, 2008).

Baba olmanın anlamı ve babalık rolleri çocukluk çağlarından itibaren yıllarca inşa edilen ve bireylere öğretilen bir süreçtir (Cabrera, Tamis-LeMonda, Bradley, Hofferth, & Lamb, 2000; Durur & Tahir, 2020; Gökaliiler & Özer, 2019). Babalar geleneksel aile yapısında ailenin geçimini sağlayan kişiler, anneler ise çocuk bakımı ve ev işleri ile ilgilenen kişiler olarak görülmekteydiler (Michael E. Lamb & Lewis, 2004; Sümeyye & Gülten, 2020). Bu kabul ise erkeklerin çocuk bakımı ve ev içi sorumluluklarındaki rollerini ikincil konuma atmalarına neden olmuştur (Bozok, 2018b). Geçmişten günümüze babanın rolüne dair toplumsal algı ve

kabuller ise, aile sisteminin zaman ve ortam etkisiyle değişmesi ile beraber değişime uğramış olup, otoriter ya da öğretmen baba rolü yerini çocuğunun fiziksel ve sosyal ihtiyaçları ile ilgilenen ilgili baba rolüne bırakmıştır (Ördek & Aktaş Arnas, 2020; Özyürek, Teke, Kışlı, & Özgan, 2020; Sümeyye & Gülten, 2020). 21.yüzyılda kadının iş gücüne daha fazla katılması, çekirdek aileye dönüşüm ve toplumsal cinsiyet rollerine olan duyarlılığın artması erkeklerin çocuk bakım faaliyetlerine katılımlarında artışa neden olmuştur (Bayer, 2020; Cabrera et al., 2000; Tümkaya & Türkmenoğlu, 2021). Bunun yanında esnek çalışma saatleri, düzensiz çalışma koşulları ve evden çalışma da babanın çocuk bakımındaki katkısında artışa sebep olmuştur (Cabrera et al., 2000; Gökaliiler & Özer, 2019; Tan, 2016). Bu etkenler ile beraber daha eşitlikçi ve paylaşımcı bir yapı, babalık kavramının kültürel ve sosyal açıdan sorgulanarak değişmesine ve “yeni babalık” kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Cabrera et al., 2000; Gregory & Milner, 2011; Mercan & Şahin, 2017b; Tan, 2016; Williams, 2008; Zeybekoğlu, 2013).

“Yeni babalık” kavramı ile beraber baba-çocuk arasındaki iletişimin artması hem çocuğun hem babanın bilişsel, psikolojik ve fiziksel sağlığını olumlu yönde etkilemektedir. Çocuk bakımında baba katılımının artması babanın sorumluluk geliştirme, cinsiyet tutumlarının değişimi ve gelişimi, problem çözme ve stres yönetimi noktasında katkı sağlamaktadır (Cabrera et al., 2000; Kuzucu, 2011; Özyürek et al., 2020; Tan, 2016; Telli & Özkan, 2016; Zeybekoğlu, 2013). Baba katılımı, cinsiyet tutumları, eğitim durumu, çalışma koşulları ve çalışma saatleri gibi etmenlerden etkilenmektedir (Deleş & Kaytez, 2020; Kuzucu, 2011). Bu noktada akademisyenlerin haftada ortalama 55 saat çalıştığı tahmin edilmekte ve çalışma süresinin fazla olması ile beraber zamana dayalı çatışma yaşayarak kendisinden beklenen rolleri gerçekleştirememesine ve performanslarında düşüşe sebep olabilmektedir (O’Laughlin & Bischoff, 2005). Yapılan araştırmalar babaların çalışma saatlerinin yoğunluğu nedeni ile çocukları ile istedikleri kadar vakit geçiremediklerini, kısa çalışma saatleri olan babaların ise çocukları ile iletişiminin arttığını ortaya koymuştur (Bozok, 2018a, 2018b; Ördek & Aktaş Arnas, 2020). Akademik pozisyonlarda çalışanların çalışma koşullarındaki esneklik nedeniyle evlerinde de çalışmalarına devam ettikleri göz önünde bulundurulursa bu durum aile içerisinde eş ve çocukların beklentilerini karşılayamama noktasında olumsuzluklara neden olabilmektedir. Aile içinde beklentilerin karşılanamaması kişide kariyer veya eş/ebeveynlik performansının düşüşüne neden olabilmekle beraber eş ve ebeveynlik durumunun kariyer performansına olumlu katkısı da olabilmektedir (O’Laughlin & Bischoff, 2005). Yapılan bir araştırma annelik ve akademisyenlik arasında çatışmalar yaşandığını, yetersizlik hissedildiğini ve annelik ile akademisyenlik arasında yaşanan çatışmaların kariyer üzerinde olumsuz etkilerin olabildiğini göstermiştir (Belkıs, 2016). Bu bağlamda akademisyen babalar üzerinden babalık ve çocuk ilişkisinin araştırılması da önem kazanmıştır. Yapılan bir çalışmada babalar akademisyenlik ve babalık rollerini bir arada yürütürken iş/aile ilişkileri çatışmaları yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Babalık rol ve sorumluklarını yerine getirmede bazen eksik kalabildiklerini ve yeterince takdir görmediklerini belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise babalığın akademik ilerlemesi üzerinde olumlu etkileri

olduğunu paylaşmıştır. Bu bulgu literatürde babalığın motivasyon ve denge üzerine etki ederek iş yaşamını olumlu etkileyeceği şeklinde desteklenmektedir. Katılımcıların çoğu ebeveynliklerinin işten daha önce geldiği noktasına da vurgu yapmışlardır (Reddick, Rochlen, Grasso, Reilly, & Spikes, 2012).

Literatür bilgisi incelendiğinde babalık algısının ve aile içerisindeki babalık rollerinin yeniden şekillendiği bir süreçte olduğu görülebilmektedir. Çalışma süresinin uzun olmasının ise babalık rolleri üzerine etkisi olmaktadır. Akademisyen babaların uzun çalışma saatlerinin olduğu düşünüldüğünde; COVID-19 pandemi sürecinde çoğunlukla evden çalışan akademisyen babaların babalık algı ve babalık rollerinin nasıl şekillendiğini anlamak, babalığın değişimi sürecini anlamlandırmak adına önem taşımaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın temel amacı akademisyen babaların COVID-19 pandemi sürecinde çoğunlukla evden çalışmalarının babalık algıları ve babalık rolleri üzerindeki etkisinin, eş ilişkileri ve ev içi rollerindeki etkisinin babaların bakış açısından anlaşılması ve ortaya konulmasıdır. Bu çerçevede konu ile ilgili literatüre katkı sağlamak ve babaların bakış açısından çıkarım ve önerilerde bulunabilmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda COVID-19 sürecinin uzaktan çalışan akademisyen babaların; “rol ve sorumluluklarına nasıl yansıdığı, babalık algısına ve tanımlamalarına nasıl yansıdığı, baba-çocuk ilişkisine nasıl yansıdığı, eşleri ile olan ilişkilerine ve ev içi sorumluluklarına nasıl yansıdığı, iş hayatlarına nasıl yansıdığı” sorularına yanıt aranmıştır.

2.Yöntem

Araştırma COVID-19 pandemi sürecinde çoğunlukla evden çalışan baba akademisyenlerin babalık algıları ve babalık rollerinin biçimlenmesini anlamak amacı ile gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda babaların duygu, düşünce ve algılarının yaşam aktiviteleri çerçevesinde anlaşılması doğrultusunda nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma konunun oldukça ayrıntılı ve derin bir biçimde anlaşılmasına olanak sağlayan bir araştırma yöntemidir (Kümbetoğlu, 2017). Araştırmada fenomenolojik yaklaşım tercih edilmiş olup, fenomenolojik yaklaşım insanların yaşadıkları ve karşılaştıkları olguları nasıl anlamlandırdıkları ve deneyimledikleri üzerinde odaklanarak, yanlış veya doğru olarak nitelendirmemektedir (Yıldız, Çekmez, & Bütüner, 2012). Bu doğrultuda araştırmada pandemi sürecinde evden çalışan akademisyen babaların çocukları ile daha fazla zaman geçirmelerinin; babalığa bakış açlarına, babalık rollerine ve bu sürecin yaşamlarına yansımalarına odaklanılmıştır.

2.1.Çalışma Grubu

Bu çalışmada rastlantısal olmayan örnekleme tekniklerinden biri olan kartopu örnekleme yöntemi ve amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Kartopu örnekleme yönteminde çalışma evrenine dâhil olan herhangi bir kişi ile iletişim sağlanıp, iletişim sağlanan kişi yardımı ile diğer katılımcılarla temasa geçilir (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu, & Yıldırım, 2007). Araştırmanın çalışma grubu farklı illerde yaşayan, farklı üniversitelerin,

farklı bölümlerinde görev yapan akademisyen babalardan oluşmaktadır. Örneklemde maksimum çeşitliğin sağlanabilmesi adına çalışma grubu bu şekilde seçilmiştir. Akademisyen babaların çalışmaya dâhil edilmesinde, çoğunlukla evden çalışıyor olması, evlilik birlikteliğinin devam ediyor olması ve 2-10 yaş arası çocuk sahibi olması kriterleri göz önünde bulundurulmuştur. 2-10 yaş arası çocuk sahibi olan babaların dâhil edilme nedeni COVID-19 pandemisinin bir yılı aşkın bir süredir devam etmesi nedeniyle babaların COVID-19 süreci ve öncesi deneyimlerini paylaşabilmeleri doğrultusunda belirlenmiştir. Katılımcı sayısı araştırmada cevap aranan sorulara ayrıntılı bir şekilde ulaşılması ve veri doygunluğu sağlanması ile belirlenmiştir (Kümbetoğlu, 2017). Bu doğrultuda 10 farklı ilden(Konya, Karaman, Antalya, Gümüşhane, Ankara, Gaziantep, Muğla, Edirne, Kırklareli, Erzincan) 16 katılımcı ile görüşme sağlanmıştır.

Tablo 1: Katılımcı Sosyo-Demografik Bilgi Tablosu

	Unvan	Yaş	Eşin Mesleği	Çocuk Sayısı	Çocukların Yaşları
K1	Doçent Doktor	37	Ev Hanımı/Öğrenci	2	9/7,5
K2	Öğretim Görevlisi	45	Öğretmen	3	16/14/4
K3	Doktor Öğretim Üyesi	36	Öğretmen	1	5,5
K4	Öğretim Görevlisi	40	Akademisyen	4	17/16/12/6
K5	Doktor Öğretim Üyesi	37	Özel Sektörde Müdür	1	3
K6	Doktor Öğretim Üyesi	32	Ev Hanımı	3	4,5/2/1
K7	Profesör Doktor	43	Ev Hanımı	3	19/14/4
K8	Doçent Doktor	33	Ev Hanımı/Öğrenci	1	3
K9	Doçent Doktor	36	Akademisyen	1	6
K10	Öğretim Görevlisi	34	Ev Hanımı/Öğrenci	1	9
K11	Doktor Öğretim Üyesi	44	Ev Hanımı/Öğrenci	2	6/3
K12	Öğretim Görevlisi	34	Ev Hanımı/Öğrenci	2	6,5/5
K13	Öğretim Görevlisi	36	Öğretmen	1	4
K14	Öğretim Görevlisi	34	Hemşire	2	6/3 Aylık
K15	Öğretim Görevlisi	35	Ev Hanımı	1	5,5
K16	Profesör Doktor	42	Akademisyen	3	15/10/5

Yukarıda verilen tablo incelendiğinde katılımcı bireylerin yaşları 32-45 aralığında olup, ortalama yaş 37'dir. Katılımcıların unvanlarının dağılımına bakıldığında; iki kişi profesör doktor, 3 kişi doçent doktor, 4 kişi doktor öğretim üyesi ve 7 kişi öğretim görevlisidir. Katılımcılar arasında 9 kişinin eşi çalışmakta olup, 7 katılımcının eşi çalışmamaktadır. Katılımcı bireylerin sahip olduğu çocuk sayısı 1 ile 4 aralığındadır.

2.2. Veri Oluşturma Süreci

Araştırma konusu bağlamında ilgili literatür taranmış ve literatür bağlamında katılımcıların düşünce ve deneyimlerini anlamlandırmak için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır (Belkis, 2016; Bozok, 2018b; Ördek & Aktaş Arnas, 2020; Reddick et al., 2012; Rushing & Powell, 2015). Babalar ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Derinlemesine görüşme; araştırmacının görüşmeyi yönlendirdiği, ayrıntılı sorular ile konuşmanın zenginleştirildiği, katılımcının

düşüncelerini rahatça ifade edebildiği bir süreçtir (Kümbetoğlu, 2017). Yarı yapılandırılmış görüşme formu 2 katılımcı ile pilot görüşme yapılarak gözden geçirilmiştir. Katılımcı bireylere anahtar kişiler aracılığı ile gönüllü onam formu ve çalışma davetiyesi iletilerek, görüşmeyi kabul eden bireyler ile iletişime geçilmiştir. Babalar ile yapılan görüşmeler online ortamda kayıt altına alınarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar ile yapılan görüşmelerin ortalama süresi 37 dakikadır.

2.3.Araştırmanın Güçlü Yönleri ve Sınırlılıkları

Çalışmanın pandemi koşulları nedeni ile katılımcı bireylerle online görüşmeler yapılarak yürütülmüştür. Online görüşme yapılması çalışmanın güçlü bir yönünü oluşturmuştur. Türkiye'nin farklı şehirlerinden farklı özelliklere sahip bir çok akademisyen babaya zaman ve mekan kısıtlılığı olmaksızın ulaşılmıştır. Online görüşmelerin sınırlayıcı noktası ise gözlem olanağının yeterli olmamasıdır. Bununla beraber katılımcı bireylerin çocuklarının yaşlarının 2-10 olarak sınırlandırılmış olması, bu yaş grubunda çocuğa sahip profesör akademisyene ulaşma noktasında zorlayıcı olmuştur. Görüşmelerin online ortamda yapılması ise internet, bilgisayar vb. teknolojik açıdan bazı sorunların yaşanmasına neden olmuştur.

2.4.Araştırma Etiği

Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun 28.04.2021 toplantı tarihli ve 2021/722 no'lu kararı ile araştırmanın etik açıdan uygunluğuna dair onay alınmıştır. Sağlık Bakanlığı COVID-19 Bilimsel Araştırma Değerlendirme Komisyonu'nuna ise başvuru yapılarak 08.04.2021 tarihinde gerekli izin alınmıştır. Görüşmeye başlamadan önce hazırlanan bilgilendirilmiş onam formu katılımcılara mail yolu ile ulaştırılmış ve görüşmeye başlanmadan önce de katılımcılara sözlü olarak bilgilendirme yapılmıştır. Araştırmaya katılan babaların isimleri K1, K2, K3... K16 şeklinde kodlanmış; görüşmeler sırasında kullanılan isimler, yer adları değiştirilmiştir. Görüşmeler online ortamda sesli ve görüntülü görüşmeye imkân sağlayan bir platform üzerinden yapılarak katılımcıların onamları dâhilinde kayıt altına alınmıştır.

2.5.Araştırma Geçerlilik ve Güvenilirliği

Nitel araştırmada geçerlilik ve güvenilirlik dört temel faktör ile değerlendirilir: inanılabilirlik, aktarılabilirlik, güvenilebilirlik, onaylanabilirlik (Başkale, 2016). Bu araştırmada inanılabilirliği sağlamak adına araştırmacı önyargıları minimum düzeyde tutulmuş ve görüşmeler sırasında ve sonrasında katılımcıların beyanlarından anlaşılan bilgilerin doğru bir şekilde anlaşılıp anlaşılmadığı teyit edilmiştir. Aktarılabilirliği sağlamak adına ise amaçlı örneklem kullanılmış olup, dahil etme ve dışlama kriterleri belirlenmiş ve katılımcıların bilgileri ayrıntılı olarak verilmiştir. Araştırma güvenilirliği ise geniş bir literatür taraması yapılarak, araştırma yöntemi ayrıntılı tanıtılarak ve veri doygunluğu sağlanana dek görüşme yapılarak sağlanmıştır. Son olarak

onaylanabilirliği sağlamak için araştırmacı veri toplama ve verilerin analizi sırasında objektif bir tutum sergilemiştir.

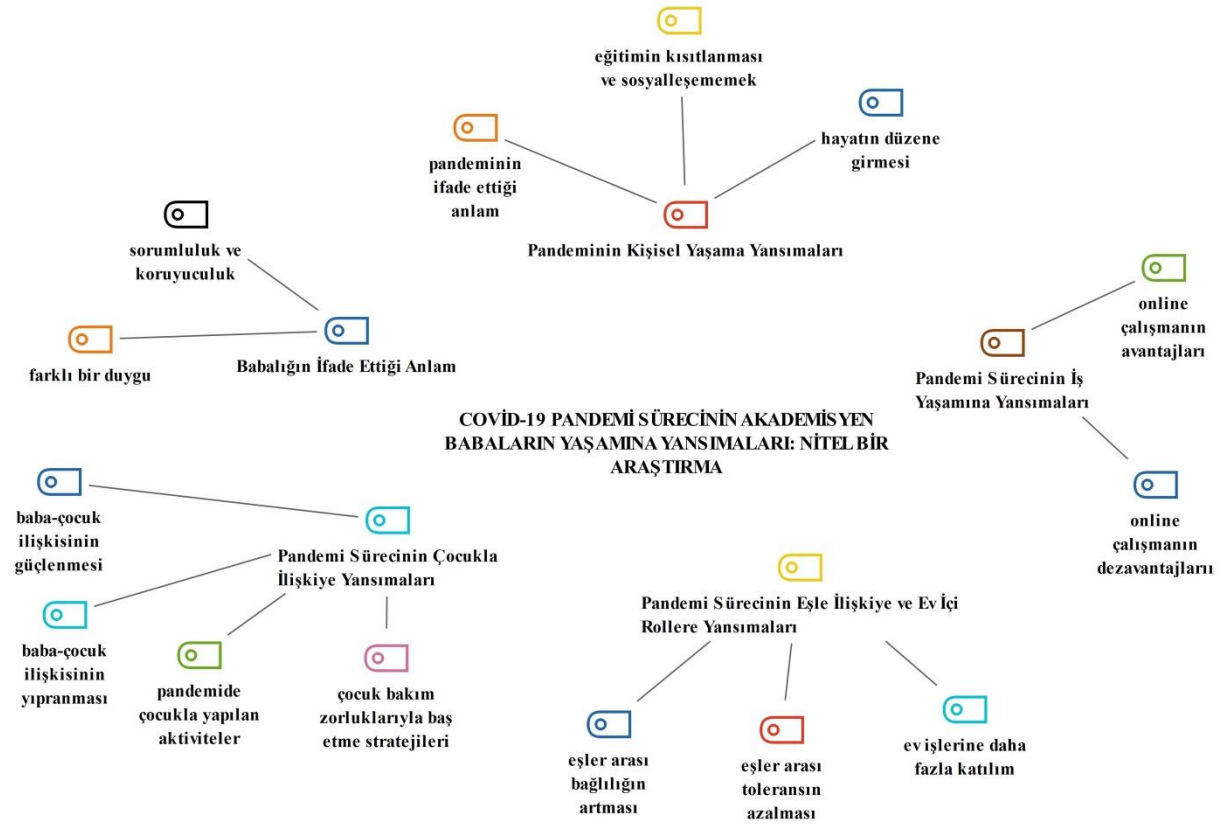
2.6. Veri Analizi

Veri analizinde tematik analiz kullanılmıştır. Tematik analiz 6 temel adımdan oluşmaktadır. İlk olarak araştırmacı görüşmeleri deşifre eder (yazıya geçirir) ve defalarca okur, daha sonra görüşme verilerine uygun olarak deşifreler kodlanır. Daha sonra kodlanan veriler uygun kategoriler altında toplanır ve çalışmanın amacına uygun temalar altında kategoriler birleştirilir. Son olarak ise veriler temalara uygun bir biçimde raporlanır (Braun & Clarke, 2019). Hazırlanan raporda katılımcıların beyanlarından doğrudan alıntılar yapılarak, verilere yer verilmiştir. Betimsel analiz bireylerin paylaşımlarından doğrudan alıntılar yaparak, verilerin sunulması ve değerlendirilmesidir (Kümbetoğlu, 2017). Verilerin analiz sürecinde nitel araştırma veri analiz programı olan MAXQDA kullanılmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Katılımcılar ile yapılan derinlemesine görüşmeler veri benzerliği doğrultusunda 5 ana tema ve 14 kategori olmak üzere gruplandırılmıştır. Elde edilen ana temalar başlıklar halinde verilmiş olup, kategorilere paragraf halinde değinilmiş ve katılımcıların deneyimlerine dair paylaşımları doğrudan alıntı olarak yer almakla beraber, elde edilen veriler literatürdeki diğer bilgi ve araştırmalardan elde edilen sonuçlar ile beraber değerlendirilmektedir. Analizlerden ortaya çıkan 5 ana tema: pandeminin kişisel yaşama yansımaları; babalığın ifade ettiği anlam; pandemi sürecinin çocukla ilişkiye yansımaları; pandemi sürecinin eşle ilişkiye ve ev içi rollere yansımaları; pandemi sürecinin iş yaşamına yansımaları.

Tablo 2: Veri Analizi Tablosu

3.1. Pandeminin Kişisel Yaşama Yansımaları “Aile Olarak Pekiştirik”

Bu tema pandeminin ifade ettiği anlam, hayatın düzene girmesi, eğitimin kısıtlanması ve sosyalleşememek kategorilerini içermektedir.

Katılımcılar pandemi sürecini; psikolojiye olumsuz etkileri olan ve kaygı yaratan bir kriz durumu olarak ifade etmişlerdir. Bununla beraber pandemi süreci sıkıntılı ve bir daha istenmeyen bir süreçtir. Pandeminin ifade ettiği bir diğer belirgin anlam ise kısıtlama ve yoksun kalma durumudur:

K6: "Yani ciddi bir tehdit yani her an böyle korumacı duygularımı en fazla harekete geçiren şey. Başta da bahsettiğim o, acaba çocuğuma zarar gelecek mi? Yani bir anda böyle bir hemen hemen belki de en büyük endişe kaynağı buydu diyebilirim...açıkçası benim için bir tehdit, ailem için bir tehdit...aslında pandemi sürecine kriz diyebiliriz. Tehditten ziyade artık bir kriz, bir kaos."

K7: "Beni en büyük etkileyen tarafı kısıtlamalar oldu...kapalı ortamda kalmak çok rahatsız ediyor beni, kısıtlamalar çok rahatsız ediyor beni... Bir de yani dediğimiz gibi rahat yaşamaya alışmış insanlarız biz. Hani bir yıl oldu halen şu maskeye alışabilmiş değilim..."

Pandemi sürecinin bireylerde kaygı ve psikolojik sorunlar yaratabileceği ve sıkıntılı sürecin atlatılması adına bireylerin destek mekanizmalarından yararlanmaları gerekmektedir (Aktürk, 2020; Karataş, 2020; Kaya, 2020). Katılımcılarında belirttiği gibi pandemi dönemi bireylerde sıkıntı yaratan bir kriz durumunu ifade etmektedir.

Babalar bu süreçte evden çalışma koşullarının gelmesi ve çocukların online eğitim sürecinde evde vakit geçirmelerinin düzenli bir aile hayatı oluşturmalarında etkili olduğunu ve ailenin pekiştiğini belirtmişlerdir. Babalar bu sürecin çocuklarının anne-baba yanında büyümesine imkan sağladığını ve çocuklarına, eşlerine ve kendilerine daha fazla vakti ayırma imkanı elde ettiklerini dile getirmişlerdir:

K1: "Aile hayatı olarak biraz daha iyi hissediyoruz biz şahsen. Çünkü koştur koştur çocukları bırak, çocukları oradan al. Çocuklar biraz babaannede dursun biraz okulda dursun. Arada rezil oluyorlardı. Şu an daha iyiler. İki yıldır mesela düzenli olarak hastalanıyorlardı okuldayken, iki yıldır hiç hastalanmadılar...kilo almıyorlardı kışın, şuan kışın bu kış gayet iyi kilo aldılar. Bizim için anne baba olarak gayet iyi bir süreci açıkçası. Valla şöyle aile olarak biz daha pekiştik diyebiliriz yani..."

K2: "Yani öğle yemeğini beraber yiyoruz bakın biz çoğu zaman bunu yapamıyorduk...beraber olmamız tabi ki aile bağlarının kuvvetlenmesi noktasında ve birbirimizin kıymetini bilmemiz noktasında ciddi bize bir avantaj kattı... dört yaşına girmiş bir oğlumuz var dört yaşında olunca onu ya bakıcıya bırakacaktık yani bu süreçte yanında olma imkânımız oldu..."

Daha sağlıklı aileler ve daha sağlıklı toplumlar için babaların çocukları ile olan olumlu ilişkisinin teşvik edilmesi gereklidir. Babaların ebeveynlik rollerine aktif katılımı, ailenin duygusal, sosyal ve maddi refahına değerli katkılar sağlamaktadır (Flood, 2003; Mercan & Şahin, 2017b). Annelerin işgücünde olduğu, babaların ise evde çocuk bakımını üstlendiği ailelerle yapılan çalışmada; babaların çocukları ile pozitif bağlar geliştirdiği, çocukların duygularını rahatlıkla ifade ettiği, babaların çocukların yaşamında aktif rol aldığı ve kendilerini iyi baba olarak tanımladığı, çocukların babaları ile de anneleri kadar güçlü bir duygusal bağ geliştirebildiği sonuçlarına ulaşılmıştır (Rushing & Powell, 2015).

Pandemi sürecinin katılımcıların aile hayatına olumlu yansımaları yanında, katılımcıların çoğunun okul çağında çocuğu olması ve pandemi sürecinde alınan online eğitimden memnun olmamaları nedeni ile bu durumun olumsuz yansıdığı görülmektedir. Buna ek olarak katılımcılar bu süreçte sosyalleşme imkanlarını kaybettiklerini, bu durumun evde uzun süre kalmaya ve bunalmaya neden olduğunu belirtmekle beraber, pandemi koşulları nedeni ile temasın azalmasının yaşamlarını olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir:

K9: "Yani iş yükü ve stres. Ya şöyle e tabi ki o eve kapanmanın ya da işte de farklı yerlere gidip işte yani herhangi bir sosyal etkinliğe katılamamanın, işte sinema olsun, tiyatro olsun ya da işte en basitinden kongreye bile gidemememizin tabi ki psikolojik ve stresli yanları oldu."

K16: "Yani şu oldu, benim en gerçekten böyle üzüldüğüm, yani bu pandeminin benim psikolojimde açtığı en büyük yara, kendi çocuklarının eğitim süreçlerini çok sağlıklı yürütememeleri oldu...bu pandemi sürecinde online eğitimle beraber maalesef şey oldu, yani benim arzu ettiğim, istediğim disipline ulaşamadı. Bunlar benim için en büyük zarar."

Uzun süre evde kalmanın bireyin psikolojik ve sosyal sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olabileceği düşünülmektedir, bu nedenle evde zaman geçirme ve eğitim sisteminin eksikliklerine dair çalışmalar yapılmalıdır (Bozkurt, Zeybek, & Aşkın, 2020; Yıldırım, 2020).

3.2.Babalığın İfade Ettiği Anlam "Hayatın Başlangıcı"

Bu tema sorumluluk ve koruyuculuk, farklı bir duygu kategorilerini içermektedir.

Katılımcılar babalığı, çocuğu yetiştirmek, hayatlarını çocuğa göre idame ettirmek adına bir sorumluluk olarak görmekteyirler. Bununla beraber babanın ailenin ve çocuğun koruyuculuğunu üstelendiğini düşünmektedirler:

K13: "... Ne bileyim hiç düşünmedim ama tuhaf bir duygu ya hiç yani kendimden daha fazla düşünüyorum onu şu an. Öyle bir durum var. Önceden bir şey yaparken çok düşünmezdim... arabada hız yapabiliirdim, bir yere giderken korkmazdım, biriyle hemen rahat tartışabilirdim... şimdi onları yapamıyorum. Çünkü kızımvar diyorum öyle olmuyor. Her istediğinizi her zaman yapamıyorsunuz ve ona bir şey olacak diye endişe var genelde."

K16: "Şimdi babalık, ailenizin üzerinde bir kalkan ve şemsiye olarak görüyorum ben...ne bileyim işte bizi korur. Hani böyle bir şey olduğu için, algı olduğu için ben babalığı ailenin üzerinde bir kalkan ve şemsiye olarak yani dış, ne bileyim zararlara karşı her yönden. Buna karşı bir koruyucu tabaka olarak görüyorum babayı."

Buna ek olarak katılımcılar babalığı, farklı ve tanımlayamayan bir duygu olarak ifade etmekle beraber, çocuklarının her şeyine tahammül edebildiklerini, baba olduktan sonra tarif edilemez duygular yaşadıklarını belirtmişlerdir:

K5: "Şöyle ya babalık bambaşka bir duygu. Bunu şimdi şöyle deyince hemen bir ilk ben kızımın doğduğu güne götürdün bir de. Yeni bir hayatın başlangıcı oldu. Her şeyimiz değişti. Benim aslında hayatımın dönüm noktası diyebilirim yani babalık sürecin başlangıcına..."

Baba-çocuk ilişkisi; babalık tanımlaması ve algısı ile ilişkilidir. Yapılan araştırmalara göre; babalık algısı, disiplini sağlayan, maddi destek sağlayan, koruyan olarak ifade edilmektedir (Mercan & Şahin, 2017a; Summers et al., 1999; Türkoğlu & Akduman, 2016).

3.3.Pandemi Sürecinin Çocukla İlişkiye Yansımaları "Babalar Ödev Yapmaz ki"

Bu tema baba-çocuk ilişkisinin güçlenmesi, baba-çocuk ilişkisinin yıpranması, pandemide çocukla yapılan aktiviteler, çocuk bakım zorluklarıyla baş etme stratejileri kategorilerini içermektedir.

Bu çalışmada katılımcılar pandemi sürecinde evden çalışmaları ve çocuklarının da evde olması nedeni ile çocukları ile daha fazla vakit geçirme imkanı bulduklarına dikkat çekmişlerdir. Bu süreçte çocuğun anne-baba yanında daha fazla vakit geçirmesi ile çocukla bağlarının güçlendiğini ve çocuklarının gelişimlerini yakından takip ederek eksiklerini giderebildiklerini belirtmişlerdir. Ek olarak çalışmada babaların bu süreçte çocuklar ile daha fazla vakit geçirmeleri hem babaların hem çocukların iyilik halinde olumlu yansımalar yarattığı, daha mutlu hissetmelerini sağladığı ortaya çıkmıştır. Bununla beraber bu süreçte çocukları ile daha fazla ilgilenmek, bakımlarında daha fazla rol almak çoğu katılımcıyı zorlamamış, bakım sorumluluğunu aktif bir şekilde üstelenen babalar bunun aynı şekilde devam ettiği fakat bakım sürecinde daha az rol alan babalar ise bu süreçte daha aktif rol aldıklarını belirtmişlerdir:

K1: "Hemen işte online ders süreleri kısa olduğu için dersi yapıyorum kalan zamanda daha çok yan yanayız...çocuklar daha sakin mesela çünkü anne babanın yanında vakit geçiriyorlar... ben işte en başından beri hep anaç bir babaydım. Bende değişen bir şey olmadı yani ben kahvaltısını yaptırma, yedirme, içirme, giydirme, aklına gelebilecek her şeyi yapan bir insanım zaten. Severe de yapan birisiyim. Bana ekstra bir yük gelmedi yani ekstra aman öldüm bittim hiç öyle bir şey hissetmedim ben yani."

K2: "Bir defa birbirimize daha çok bağlandık bu bir. İkincisi, çocuğumun gelişimini daha böyle yakından göreberek eksikliğini gidermeye çalışıyorum...çocukların gelişim süreleri evrelerinde en azından anne baba olarak gözlemleyebiliyorsunuz, eksikliğini anlayabiliyorsunuz. Çok hızlı değişimleri var mesela bunlara ayak uydurması noktasında yardımınız dokunuyor."

K5: "Şöyle, o paylaşımın beraber çocukta mutluluğu görünce bunu kesinlikle söylüyorsun. Evet, çocuğun istediği bu babalık buymuş. Hatta şu noktaya geldim ben, öncesinde de keşke Covid öncesinde de daha fazla vakit geçiremişim...bu vakti de artırmak istiyorsun..."

Babaların doğum öncesi, yeni doğum dönemi ve çocuğun erken bebeklik döneminde çocukla bağ kurması, ihtiyaçlarını karşılaması çocuk için olumlu sonuçlar doğurmaktadır (Ergin & Özdilek, 2014; Telli & Özkan, 2016). "İlgili Baba" rolünün erkekler üzerinde aileye ve akrabalara yönelik katılımı güçlendirme, sorumluluk üstlenme ve kişisel gelişimi sağlama gibi birçok faydası olduğu düşünülmektedir (Bozok, 2018a, 2018b; Kay, 2006). Yapılan araştırmalar; günümüzde babalar tarafından çocuk bakımının sadece annenin görevi olarak algılanmadığını, babaların çocuk bakımını kendisine görev edindiklerini, babaların toplumsal cinsiyet eşitliğine verdiği önemin arttığını ve çocuk bakımı ve ev işlerinde daha fazla sorumluluk aldıklarını bunun yanında çocuklarıyla daha fazla ve etkili iletişim kurmaya özen gösterdiklerini ortaya koymuştur (Gökaliç & Özer, 2019; Ördek & Aktaş Arnas, 2020). Bununla birlikte babaların çocukları ile geçirdikleri vakit noktasında çalışma süresinin önemli olduğu, kısa çalışma saatlerinde babaların çocukları ile iletişiminin arttığı vurgulanmaktadır (Bozok, 2018a, 2018b; Ördek & Aktaş Arnas, 2020).

Katılımcılar pandemi sürecini baba-çocuk ilişkisi açısından olumlu tanımlasalar da evde geçirilen zamanın uzaması ve çocuğun sürekli ilgi istemesinden dolayı bir süre sonra çocukla zaman geçirmekten sıkıldıklarını ve yorulduklarını dile getirmişlerdir. Dışarda yaptıkları faaliyetlerin kısıtlanmış olması ise bir süre sonra ev içi faaliyetlerin yetersiz gelmesine ve çocuğun dijital ortamda daha fazla zaman harcamasına yol açmaktadır. Ek olarak katılımcılar bu süreçte çocuk bakımına dair sorumluluklarının arttığına, hem evden çalışıp hem çocukla ilgilenmenin zor olduğuna, çocuğa pandemi sürecinin ve çalışmanın anlatılmasının zorluğuna dikkat çekmişlerdir:

K9: "İşte şey huyu olmaya başladı özellikle kızımızda, yani o maymun iştahlı ya işte o tüketim şeyi. Hani işte bu bitti. Hadi o zaman başka bir şeye başlayalım...ben yoruldum işim var dediğim zaman o zaman anne hadi senle yapalım annesi bir şey dedi mi o zaman baba hadi kendisi tek başına çok bir şey yapmamaya başladı. En önemli belki de şeylerden biri bu çünkü aynı hep ortamdasınız hani sizi böyle bir arkadaşı gibi görmeye başladı...."

K12: "...işte baba oyun oynayalım kızım geliyor evcilik oynayalım oğlum geliyor baba karate yapalım tamam bir kere oynuyorsunuz iki kere oynuyorsunuz. Oğlum ödevim var dersim var çocuk en son şey diyor ama babalar ödev yapmaz ki. Hani onlara da anlatamıyoruz derdimizi bu tarz dezavantajları da maalesef oluyor."

K13: "... artık her şeyi kontrol etmeniz lazım çünkü canlı dersin ortasında baba ben tuvalete gideceğim çişim geldi diye bağırebiliyor. Onu önceden sormanız lazım...sonra kapıları kapatıyoruz. O kendi odasında ben kendi odamda dersin bitti mi diye bazen geliyor soruyor...bide şu an uzaktan eğitimde konferanslar falan da uzaktan olduğu için gelip kucağıma bakmak istiyor..."

K15: "Bazen de tabii sıkılıyoruz. Her zaman uzun süre de vakit geçiremiyor bazen maalesef. Kendi hem çalışmalarımız yoğun. Mesela bilgisayara, derse geçiyorum. Kızım diyor ki mesela "Of baba hep ders hep ders." falan olabiliyor yani. Yoğun, dediniz ya akademisyenlik 7/24. Bazen yoğun çalışmamız gerekiyor. Bu da ilgi seviyemizi biraz düşürüyor."

Katılımcılar bu süreçte dışarda yapılan faaliyetlerin kısıtlanması nedeniyle çocuklarıyla vakit geçirmek adına ev oyunlarına, kutu oyunlarına ve eğitici oyunlara ağırlık verdiklerini belirtmişlerdir. Yaşadıkları mekânın uygunluğu dolayısıyla bahçede ve parkta çocuklarıyla zaman geçirerek çocuğun enerjisini atmasına yardımcı olmuşlardır. Bununla beraber tüm ailenin evde olması ile beraber çocuklarının ev işlerinde sorumluluk almasını sağlayarak çocuklarıyla beraber ev işlerini yaptıklarını paylaşmışlardır:

K3: "Olabilirdiğince etkili vakit geçirmeye çalıştık... baba oğul evde koridorda maç yaptık mesela... enerjisini atması lazım, hareket etmesi lazım zaten. Dolayısıyla daha fazla merdiven kullandırımdım. En azından bunlara dikkat etmeye çalıştım. İşte hava çok soğuk bile olsa mutlaka balkona çıkıp 3-5 dakika bir şeyler yapabildik... basit böyle materyaller yapabileceğimiz fen deneyleri yaptık. Mesela işte bir ara gezegenlere uzaya çok fazla merakı oldu. Hem odasında böyle bir uzay bir köşe yaptık. Birlikte bütün gezegenleri çizdi boyadı falan böyle bir şerit şeklinde onları yaptık. Sonra bu ben ondan etkilenerik gezegenler şarkısı yaptım. Ondan sonra onu çıktık birlikte bir gün söyledik işte sosyal medya hesaplarımızdan paylaştık... mesela çok hevesli olduğu anlarda ya da birazcık cesaretlendirip motive edilmesi gereken anlarda hafta sonu yumurtaları kırıyoruz. Yani ocağın başına geçiyor, puding yaparken karıştırıyor, çorba karıştırıyor. Sofra kurarken ya da toplarken mutlaka ve mutlaka o gün kendi tabağını kaldırıyor. Hatta bulaşık makinesi yerleştirirken yardım ediyor bize. Yani hep olmayabiliriz hayatta, bir şekilde onun hayata hazır olması lazım. İşini kendi yapabilmeli ve başarıma duygusunu hissetmesi lazım."

Çocukların babaları ile aktif bir ilişki içinde olmaları, çocukların eğitimine ve karakterine olumlu katkılar sağlamaktadır. 2016 yılında yapılan bir araştırmada otoriter ve ataerkil baba algısında bir düşüş yaşandığı görülmüştür (Doghonadze & Goctu, 2016). Araştırma bilgisine paralel olarak bu araştırmada da çocukla yapılan aktiviteler çerçevesinde benzer bir sonuç elde edilmiştir. 0-10 yaş arası çocuğu olan annelerle baba katılımı üzerine çalışma yapılmış ve sonuçlar baba katılımında birçok değişkenin etki ettiği fakat baba katılım düzeyinin artış gösterdiği ve bu katılımın aile bireyleri üzerinde olumlu birçok etkisi olduğunu ortaya koymuştur (Özyürek et al., 2020). Pandemi döneminde yapılan başka bir çalışmada da çocuklarla oynanan oyunların ev oyunları, kutu oyunları ve eğitici oyunlara yönelik olduğu görülmüştür (Mart & Kesicioğlu, 2020).

Katılımcı babalar bu süreçte hem çocukla ilgilenme hem de çalışma hayatlarına devam etmekte zorluklar yaşadıklarını bu zorluklarla baş etmek için ise kreş, eş ve yakın akrabalarından destek aldıklarını dile getirmişlerdir. Bunun yanında babaların okula gidip çalıştığı, ders saatlerini çocuklarına göre ayarladıkları ve çalışma sürelerini kısaltmaya çalıştıkları görülmüştür:

K3: "...benim canlı derslerim var, canlı derslerim de yüksek lisans ve doktora, akşamları 9'da planlıyorum. Bunu yapmam da ki en büyük sebep oğlumun uykusu saati 9'da başlıyor. O uykuya geçtiğinde ben canlı derslere geçiyorum. Diğer şey olmayan online olmayan, canlı olmayan derslerimde de yine okula gelip derslerimi yapıyorum. Çünkü şu an oğlum da anaokulunda. Derslerimi ya gece o yattıktan sonra yapıyorum yine ya da dediğim gibi okula gelip bu sürede ders kayıtları yapıp sisteme yüklüyorum."

K12: "... şimdi pandemi sürecinde bahçeli evimiz olduğu için buraya geldik. Çocuklar dışarıda da vakit geçirebilir. Nispeten benim kafam da daha rahat olur... anneleri de çağırdık ki gerektiğinde hem çocuklarıyla hem de eşimle ilgilenmeleri için böyle bir adım attım...yani bu üstümdeki vazifeyi paylaşmış oluyorum. Hem de dış çevreyi değiştirerek bahçeli eve geçme avantajını kullandım."

K16: "küçük çocuğumuzu, en küçüğü bu süreçte kreşe göndermemizin bize ciddi rahatlatması oldu. Yani artık kreşe başlamadan önce artık zapt olunmuyordu. Yani kendi kendine mesela evden çıkıyor. Bahçede işte ne bileyim otoparkta buluyoruz...enerjisini atması gerekiyor işte bu noktada kreş bizim imdadımıza yetişti yani."

Ebeveynlik ve akademik kariyeri bir arada yürütürken ortaya çıkan zorluklar eş desteği ve çocuk bakımında işbirlikçi düzenlemeler yapılarak azaltılabilir (O’Laughlin & Bischoff, 2005). Yapılan bir çalışmada Amerikalı erkeklerin çocuk bakımını sağlamak için çalışma sürelerini kısalttığı görülmüştür (Tan, 2016).

3.4.Pandemi Sürecinin Eşle İlişkiye ve Ev İçi Rollere Yansımaları “Eşlerin Beklentisi Artıyor”

Bu tema eşler arası bağlılığın artması, eşler arası toleransın azalması, ev işlerine daha fazla katılım kategorilerini içermektedir.

Katılımcılar bu sürecin eşleri ile daha fazla zaman geçirmelerine ve birbirlerini daha iyi tanımalarına olanak sağladığını belirtmişlerdir. Eşleri ile olan ilişkilerinin gelişmesi, birbirlerine olan bağlılığının artmasına ve aralarındaki paylaşımın olumlu olarak etkilenmesine neden olmuştur:

K11: "Daha iyi oldu yani hani hayatı paylaştığım birisi olarak daha fazla vakit beraber geçirme olasılığı oldu. Birbirimizi daha yakından tanıma fırsatı edindik daha fazla vakit geçirdiğimiz için... daha iyi tanımak biliyorsunuz ilişkiyi biraz daha sağlıklı sürdürmenizi sağlar. Çok fazla katkısı oldu."

Çalışmada ortaya çıkan sonuca benzer olarak pandemi sürecinde yapılan bir anket çalışmalarda; aile içi bağların güçlendiği sonucu elde edilmiştir (Bozkurt, 2020; Özyürek & Çetinkaya, 2021).

Katılımcıların küçük bir kısmı bu süreçte, temizlik, iş yaşamının stresi, dışarı çıkma ve çıkamama ve eşinin beklentilerinin artması nedeni ile hafif düzeyde sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir:

K12: "Bunun haricinde vaktin fazla olması veya evde fazla kalmış olmak da şöyle bir algı oluşturuyor özellikle eşler açısından çok fazla vakit var. Evet, evdeyiz ama vaktimiz aslında yine kısıtlı. Yetiştirmemiz gereken işler yine var. Bu sefer özellikle eşlerin beklentisi artıyor."

K14: "Ama kötü yanları şu eşim bana çok alıştığı için ben işte arkadaşlarımla dışarı çıktığımda evde beni çok arıyor bunlar kavga nedeni falan olabiliyor. Küçük tartışma nedenleri yani bu aradaki dengeyi iyi kurmak lazım...hani çocuk da çok fazla alışınca sıkıntıyı ben yaşıyorum, eşim de çok fazla alışınca yine sıkıntıyı ben yaşıyorum. Yani o dengeyi kurmak önemli."

Pandemi sürecinde yapılan diğer çalışmalara benzer olarak bireylerin günlük yaşam rutinlerinin değişmesi ve kriz durumları aile içinde çatışmalara neden olabilmektedir (Yıldız & Erdem, 2020). Bu çatışmalara sadece günlük yaşam rutinlerinin değil pandemi koşulları nedeniyle ev içinde daha fazla zaman geçirmesi de etkili olmaktadır. Erkeğin geleneksel toplumsal cinsiyet düzeninin aksine çocuk bakımı ve ev içi rollerde daha fazla sorumluluk alması, eşin beklentisini arttırmakta ve aile içinde çatışmalara neden olabilmektedir (Akgül, 2013; Avşar, 2017).

Katılımcılar içerisinde çoğunlukla eşi çalışan bireyler pandemi öncesinde de ev içinde aktif sorumluluk aldıklarını ve bunu devam ettiklerini dile getirmişlerdir. Bu sürecin katkısı eskisine nazaran yaptıkları şeylerin niceliksel olarak artış göstermesi ve bu durumun aileyi olumlu etkilemesi olmuştur. Katılımcı bireyler içerisinde eşi ev hanımı olan babalar ise daha öncesinde ev işlerinde çok sorumluluk almadıklarını fakat bu

süreçte sorumluluk almaları gerektiğine dair bir algılarının oluştuğunu ve daha fazla rol aldıklarını dile getirmişlerdir:

K1: "Ben hep bunlarla ilgilenen bir insandım eşim de hiçbir zaman şey bir insan değildir hani işte ben yapmayayım sen yap, ben yapamadım sen yapmak zorunda kaldın gibi... Hiç öyle bir şey, bizde şey var yani çöp mü var ortada kim gördüyse atar kimse kimseyi beklemez. Ne oldu mesela eşim işte haftada bir çocuklara pasta börek yapıyorsa rahatlıktan işte haftada üç gün kek pasta börek yapmaya başladı. Ben çocuklara işte sevdikleri yemekleri ayda bir iki haftada bir yapıyorsam iki güne bir yapmaya başladım falan öyle şeyler oldu."

K6: "Biraz daha ev işlerine eşime yardım etmem gerektiğini düşündüm açıkçası. Çünkü sonuçta eşim her ne kadar ev hanımı olsa da bazı noktalarda tıkanıyor. Temizlik olsun, yemek hazırlama olsun. Vesaire eskiye nazaran çok daha fazla bu konuda sorumluluk aldığımı düşünüyorum....İşte çoğu zaman işte bulaşıklar yıkanacak işte makineye atılacak vesaire onları mesela ben yapıyorum. Yani yemek olsun çoğu zaman yemekleri ben hazırladım. Mesela kahvaltılarını ben hazırladım ondan sonra burada biraz daha yardımcı olacak ekipmanları almaya çalıştım..."

Cinsiyet eşitliği algısı daha fazla babaların, davranışlarında oldukça aktif, sorumlu ve sıcak olma eğilimi olduğu, çocuklarının duygusal tepkilerine daha açık oldukları belirlenmiştir (Bayer, 2020; Cabrera et al., 2000). Pandemi sürecinin toplumsal cinsiyet düzeni ve aile içinde çatışmalara yol açmasının yanında toplumsal cinsiyet düzeninin daha eşitlikçi bir yapıya dönüşüme uğraması açısından fırsat olabileceği görülmektedir (Başaran & Aksoy, 2020).

3.5.Pandemi Sürecinin İş Yaşamına Yansımaları "Peş Peşe Üç Toplantı"

Bu tema online çalışmanın avantajları, online çalışmanın dezavantajları kategorilerini içermektedir.

Katılımcılar bu süreçte fiziksel olarak evden çalışmanın daha rahat olduğunu, farklı illerden kişilerle çalışmanın ve toplantılar yapmanın daha rahat olduğunu, yolda ve dışarıda harcanan vaktin kendilerine kaldığını, uzaktan eğitim sisteminin getirdiği avantajları fark ettiklerini belirtmişlerdir:

K8: "Valla zaten biliyorsun akademisyenler tek başına çalışır genelde odalarında. Çok avantajları oldu bence...ben sadece kendi kurumumda çalışan birisi değilim birçok üniversitede akademisyen arkadaşlarım var. Onlarla toplantı yapıyorduk ya ben gidiyordum ya onlar geliyordu zaman kaybı oluyordu. Şimdi ne oldu tak diye peş peşe üç toplantı ayarlayabiliyoruz. Bence akademik açıdan benim verimliliğimi arttırdı. Çok farklı şehirlerdeki akademisyen ve öğrencilerle çalışma imkânımız oluştu bunlar avantajı. Derslerde ki avantaj şu ee tabi ders süreleri kısaldı."

K10: "Açıkçası daha fazla işe vakit ayırabiliyorsunuz. Onu söyleyebilirim. Çünkü uzaktan eğitim olması bir nebze sizin her yerde bu dersi anlatabileceğiniz anlamına geliyor, bilgisayarınız yanınızdaysa her yerde yapabiliyorsunuz. Tabii bu size bazı noktalarda zaman kazandırıyor. Dolayısıyla da akademik anlamda da biraz daha çalışmalar arttı diyebilirim. Yani makale sayısı, yazdığınız yayınlar vs. çalışmalar, araştırmalar bunlarda biraz daha artış söz konusu. Çünkü vakit buluyorsunuz biraz daha."

Uzaktan çalışma koşullarının zaman-mekan yönetimi açısından kolaylıklar sağladığı, aile ile daha fazla vakit geçirmeye ve evde fiziksel ortamın sağlanması durumunda rahatlık sağladığı söylenebilmektedir (Tuna & Türkmenbaş, 2020).

Katılımcılar bu süreçte akademik düzenin bozulduğu, online dersler kalabalık olduğu, öğrenci ile etkileşim kuramadıkları, zamanlarını verimli kullanamadıkları, ders vermenin yoğunluğu ile enerji düşüklüğü yaşadıkları için akademik üretkenliklerinin düştüğünü ve mesleklerinden tam bir doyum alamadıklarını ifade

etmişlerdir. Bireysel faktörlerin yanında bazı katılımcılar baba olmanın, çocuğun ve eşinin evde olmasının, çalışma düzenini negatif etkilediğini dile getirmişlerdir:

K3: "Ya uzaktan çalışıyor olmak açıkçası rahatsız edici. Ben konuşmayı, göz temasını, iletişimi, canlı ve dinamik tutmayı severim. Öğrencilerle etkileşimde olmayı seven biriyim... Dolayısıyla uzaktan eğitim yapmak açıkçası benim açımdan çok da kaliteli ve keyifli geçmiyor."

K5: "Şimdi ev içerisinde o verimli çalışma kısıtlı oluyor. Şimdi ofis ortamında farklı, ev içerisi de az önce anlattık zaten. Çocuk oyun istiyor, eşin durumu paylaşmak istiyor ev içerisinde. Ne oluyor işte senede üç makale üretebilirken bu üretimimiz bir sayısına kadar indi. Çünkü ofiste full işle ilgilisin, işindesin. Ama burada dediğim gibi vakit ayırdığın unsur başka olduğu için o iş anlamında kısaldı..."

Uzaktan çalışma koşullarının mesai kavramının daha da esnemesi noktasında, düzen ve disiplinin sağlanamaması, psikolojik sorunlar yaşama ve aksakların çıkabilmesi noktasında etkilerinin olabileceği görülmektedir (Tuna & Türkmendağ, 2020).

4.Sonuç ve Öneriler

Babalık çalışmalarının uluslararası literatürde görece yer almasına nazaran ulusal literatürde daha az yer aldığı ve akademisyen babalar üzerine çalışma olmadığı görülmektedir. Bu çalışma pandemi sürecinde evden çalışan akademisyen babaların çocukları, eşleri ve işlerine dair deneyimlerini anlamak üzere nitel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılarak yapılmıştır. Araştırma sonuçları ışığında: katılımcılar pandemi sürecinde çocuklarının anne-baba yanında daha fazla olma avantajına dikkat çekerek düzenli bir hayatı yaşadıklarını ve ailelerin pekiştiğini düşünmektedirler. Bununla beraber pandeminin bireylerin psikolojisinde olumsuz etkilere neden olduğu, sosyalleşememe ve çocuklarının eğitim hayatına ket vurması gibi olumsuz deneyimler yaşadıklarını görülmektedir. Akademisyen babaların babalığa atfettikleri anlama bakıldığında ise olumlu düşünce ve duygulara sahip oldukları, sorumluluğa ve koruyuculuğa dikkat çektikleri görülmektedir.

Akademisyen babaların pandemi sürecinde çocukla ilişkilerine bakıldığında ise genel olarak babaların bu süreçte çocuklarıyla olumlu deneyimler yaşadıkları, çocuklarıyla daha fazla vakit geçirdikleri, çocuklarının bakım sorumluluğunu daha fazla üstlendikleri ve bu sürecin çocuk ve babanın iyilik halinde olumlu etki yarattığı görülmektedir. Anne-baba rollerindeki bu değişim sosyal politika yeniliklerine ve anne-baba çalışma programlarının geliştirilmesine neden olmakla beraber hâlihazırda var olan annelik ve babalık izinlerinin revize edilmesini gündeme getirmektedir (Cabrera et al., 2000; Sumer Tanyeri, 2017; Sümeyye & Gülten, 2020). İsveç ve Norveç gibi İskandinav ülkeleri geleneksel babalık rollerinden sıyrılmış ve kapsamlı eşitlikçi ebeveyn olma yolunda ilerlemektedir. Uzun süreli babalık izin yasalarının yürürlükte olması ile babaların çocukları ile doğdukları andan itibaren iletişim kurmaları desteklenmektedir. İsveç'te caddelerde kahvelerini alarak bebek arabası ile gezen babalar "Latte Babalar" olarak isimlendirilmekte ve çocukları ile sosyalleşmektedirler. İskandinav ülkelerindeki babalar çocuklarını işten öncelikle tutmakta ve

birincil bakıcı olma rolünü sürdürmeye istekli davranmaktadırlar (Tan, 2016). Türkiye’de ise babalık izinlerinin kısa süreli olduğu düşünüldüğünde, konuya dair çalışmalar yapılması gerektiği ve babalık izinlerinin uzatılması gerektiği baba-çocuk bağlılığı için önem taşımaktadır.

Akademisyen babalar pandemi öncesinde iş yaşamının getirdikleri doğrultusunda çocukla bu kadar zaman geçiremediklerini şuan bu durumun olumlu olduğunu fakat bazı zamanlar sıkıldıklarını ve evden çalışmanın çocukla zorlu bir durum olduğunu deneyimlemişlerdir. Bu süreçte çocukla dışarda yapılan faaliyetlerin sınırlanması ile süreci daha verimli hale getirmeye özen gösteren babalar çocuklarıyla ev içinde onayabilecekleri oyunlara ve kutu oyunlarına ağırlık vermiş ve genelde tüm aile bireylerinin ortak zaman geçirmesine özen gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Akademisyen babalar bu süreçte çocuklarıyla yaşadıkları olumsuzluklarla baş etme stratejisi olarak kreş, eş ve akraba desteği aldıklarını belirtmişlerdir. Sosyal destek ağı çok güçlü olmayan katılımcılar ise çalışma saatlerini çocuğa göre ayarladıklarını, gerekirse işlerinden feragat ettiklerini ifade etmişlerdir.

Pandemi sürecinde katılımcıların eşleriyle vakit geçirmek için daha fazla zaman buldukları, bununla beraber ev içi rollerde daha öncesinde sorumluluk alan babaların ev işlerine daha fazla zaman ayırdıkları, öncesinde ev işlerine çok zaman bulamayan bireylerin ise ev işlerinde sorumluluk almaya başladıkları görülmektedir. Diğer bir yandan pandemi sürecinde çocuk ve eve dair beklentilerin artması nedeniyle bazı katılımcılar ev içi sorumluluklarla ilişkili olarak eşleriyle ilişkilerinde bir takım sorunlar yaşamaktadırlar. Ekonomik koşullar, anne istihdamındaki değişiklikler ve sosyal yapının feminist görüşle şekillenmesi babalık olgusunun değişimini sağlamaktadır. Çalışan annelerin yer aldığı ailelerde babaların üstlendiği sorumluluklar gittikçe artış göstermektedir. Günümüzde babaların çoğu ailede eve ekmek getiren, oyun arkadaşı ve çocuk bakıcısı olma gibi çok sayıda rol üstlenmektedir. Anne ve baba katılımının eşit olduğu ailelerde ebeveynler çok daha tatmin olmuş hissetmektedirler (Micheal E. Lamb & Tamis-Lemonda, 2004). Bu araştırmada da babaların birçok sorumluluk aldıkları ve bu durumun eşler arasında ilişkide olumlu etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Pandemi sürecinde iş yaşamı ise hem olumlu hem olumsuz etkilenmiştir. Akademisyen babaların bu süreçte ev işleri, eş ve çocuklarıyla vakit geçirdikleri için akademik üretkenliklerinin olumsuz etkilendiği görülmektedir. Bunun yanında öğrenciyle bir araya gelememek ve online ders vermek bireylerin iş doyumuna olumsuz yansımaktadır. İş hayatına olumlu yansımaları olduğunu düşünen katılımcılar ise dışarda geçirdikleri vaktin kendilerine kaldığını, uzaktan eğitim ve toplantının bir avantaj sağladığını düşünmektedirler.

Pandemi sürecinde anne-baba eğitimlerine dair katılımcıların düşünceleri ise çocuk, aile ve toplum bilimlerinde çalışmalar yapan katılımcıların çocuk konusunda bilgi sahibi oldukları veya bu konularda eşlerinin eğitim aldıkları ve bundan faydalandıkları olmuştur. Yapılan araştırmalarda babaların eğitim

seviyesindeki artışın, baba ve annenin her ikisinin de çalışma hayatında bulunmasının, babanın iyi bir kariyere sahip olup yüksek bir statüde çalışmasının ve babanın babalık hakkında bilgilendirici etkinliklerde bulunmasının; baba-çocuk ilişkilerinde doğrusal bir etkisini olduğu, babanın eğitim seviyesinde ve statüsünde ki artışın çocuk katılımına pozitif etki ettiği görülmüştür (Deleş & Kaytez, 2020; Sevil & Özkan, 2009; Telli & Özkan, 2016). Katılımcıların çoğunluğu ise anne-baba-çocuk eğitimlerinin oldukça önemli olduğunu özellikle bu süreçte daha fazla ön plana çıkması gerektiğini düşünmektedirler. “Yeni Baba” kavramı anne ile ebeveynliğin rol ve sorumluluklarını paylaşan, çocuklarıyla oldukça fazla ilgilenen erkek olarak tanımlanmakta ve günümüzde popülaritesini arttırarak birçok kişi tarafından artık babaların bu tutuma sahip olduğuna inanılmaktadır (Barutçu & Hidir, 2016; Flood, 2003; Gökaliler & Özer, 2019; Mercan & Şahin, 2017b). Yapılan bir çalışmada babaların aile katılımında ve çocuk katılımında aktif rol almasının aile üzerinde birçok olumlu etkisi olduğu, babaların bu konuya yönelik farkındalıklarının artış gösterdiği fakat halen istenilen düzeyde olmadığı belirlenmiştir (Tümkiye & Türkmenoğlu, 2021). Yapılan çalışmalar ve bu çalışma sonuçları çerçevesinde çok boyutlu müdahaleler ile baba katılımının arttırılması ve babalıkla ilgili çalışmaların yapılarak mevcut durumun anlaşılması gereklidir (Bayer, 2020; Williams, 2008).

Yapılan bu çalışmanın amacı doğrultusunda akademisyen babaların uzaktan çalışma sürecinde çocukları ile daha fazla vakit geçirmelerinin babalık algıları ile babalık rollerine dair düşünceleri anlaşılma çalışılmıştır. Babaların deneyimleri ışığında bu sürecin babalık rolleri ve algısı üzerinde olumlu yansımaları olduğu, babaların çocukları ile daha fazla ve verimli vakit geçirdiği, baba-çocuk ilişkisinin güçlendiği söylenebilmektedir. Bu çalışma ve yapılan diğer çalışmalar doğrultusunda babalığa dair çalışmaların ivme kazanması ve babalığa dair programların, eğitimlerin ve politikaların geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Kaynakça

- Akgül, F. G. (2013). *Evli Kadın ve Erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlgili Algılarının Aile İşlevlerine Yansımaları*. Hacettepe Üniversitesi.
- Aktürk, H. (2020). *Yeni Koronavirüs Hastalığı Pandemisi Döneminde Online Yaşam ve Psikolojik Etkileri*.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2007). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. *Sakarya Yayıncılık, Sakarya*, 226, 131.
- Avşar, S. (2017). Toplumsal Cinsiyet Rollerine Bağlamında Tarihsel Rollerini Yitiren Erkekliğin Çöküşü: Küllerinden 'Yeni Erkek'liğin Doğuşu. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 224-241.
- Bartlett, E. E. (2004). The Effects of Fatherhood on The Health of Men: A Review of The Literature. *Journal of Men's Health and Gender*, 1(2-3), 159-169.
- Barutçu, A., & Hidir, N. (2016). Türkiye'de Babalığın Değişen Rollerini: (Pro)Feminist Babalar. *Fe Dergi*, 8(2), 26-45.
- Başaran, M., & Aksoy, A. B. (2020). Anne-Babaların Korona-Virüs (Covid-19) Salgını Sürecinde Aile Yaşantılarına İlişkin Görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(71), 668-678.
- Başkale, H. (2016). Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik ve Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9, 23-28.
- Bayar, A. (2020). Modernleşme Sürecinde Aile: Değişen Annelik ve Babalık. *Tevilat*, 1(1), 163-188.
- Belkis, Ö. (2016). Anneliğin Akademik Kariyer Gelişimine Etkileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 250-263.
- Bozkurt, V. (2020). Salgın Belirsizliği Huzursuzluğu Artırdı. In.
- Bozkurt, Y., Zeybek, Z., & Aşkın, R. (2020). Covid-19 Pandemisi: Psikolojik Etkileri ve Terapötik Müdahaleler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 304-318.
- Bozok, M. (2018a). Ebeveynlik, Erkeklik ve Çalışma Hayatı Arasında Türkiye'de Babalık.
- Bozok, M. (2018b). Türkiye'de Ataerkillik, Kapitalizm ve Erkeklik İlişkilerinde Biçimlenen Babalık. *Fe Dergi*, 10(2), 30-42.
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Psikolojide Tematik Analizin Kullanımı. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 873-898.
- Cabrera, N., Tamis-LeMonda, C. S., Bradley, R. H., Hofferth, S., & Lamb, M. E. (2000). Fatherhood in The Twenty-First Century. *Child Development*, 71(1), 127-136.
- Deleş, B., & Kaytez, N. (2020). Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ile Baba Katılım Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 84, 101-116.
- Doghonadze, N., & Goctu, R. (2016). Father's Role in Sons'and Daughters' Upbringing. *The Eurasia Proceedings of Educational and Social Sciences*, 5, 390-415.
- Durur, E. K., & Tahir, Ş. (2020). Erkek Kimliğinin Kurucu Ögesi "Babalık": Trans Erkeklerde Babalık İddiası. *Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-10.
- Ergin, A., & Özdilek, R. (2014). Değişen Babalık Rolü ve Erkek Sağlığına Etkileri. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 11(1), 3-8.
- Flood, M. (2003). Fatherhood and Fatherlessness.
- Gökalliler, E., & Özer, A. (2019). Baba 2.0: Dijital Dönüşüm ile Değişen Baba Rolü Üzerine Bir Araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*(48), 388-403.
- Gregory, A., & Milner, S. (2011). What is "New" About Fatherhood? The Social Construction of Fatherhood in France and The UK. *Men and Masculinities*, 14(5), 588-606.
- Işık, A. (2020). Koronavirüs (COVID-19) Salgını Döneminde Ailede Krize Müdahale. *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-9.

- Karataş, Z. (2020). COVID-19 Pandemisinin Toplumsal Etkileri, Değişim ve Güçlenme. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 3-17.
- Kay, T. (2006). Where's Dad? Fatherhood in Leisure Studies. *Leisure Studies*, 25(2), 133-152.
- Kaya, B. (2020). Pandeminin Ruh Sağlığına Etkileri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 23(2), 123-124.
- Kuzucu, Y. (2011). Değişen Babalık Rolü ve Çocuk Gelişimine Etkisi [The Changing Role of Fathers and its Impact on Child Development]. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 79-89.
- Kümbetoğlu, B. (2017). Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma Yöntemleri. *Beşinci Basım. İstanbul: Bağlam Yayıncılık*.
- Lamb, M. E., & Lewis, C. (2004). The Development and Significance of Father-Child Relationships in Two-Parent Families. *The Role of The Father in Child Development*, 4, 272-306.
- Lamb, M. E., & Tamis-Lemonda, C. S. (2004). The Role of The Father. *The Role of The Father in Child Development*, 4, 100-105.
- Mart, M., & Kesicioğlu, O. S. (2020). COVID-19 Pandemi Sürecinde Ailelerin Evde Oyun Oynamaya İlişkin Görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).
- Mercan, Z., & Şahin, F. T. (2017a). Babalık Rolü ve Babalık Rolü Algısı. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 1-10.
- Mercan, Z., & Şahin, F. T. (2017b). Babalık Rolü ve Farklı Kültürlerde Babalık Rolü Algısı The Father's Role and The Fathers Role Perception in Different Cultures. *International Journal of Early Childhood Education Studies*, 2(2), 1-10.
- O'Laughlin, E. M., & Bischoff, L. G. (2005). Balancing Parenthood and Academia: Work/Family Stress As Influenced by Gender and Tenure Status. *Journal of Family Issues*, 26(1), 79-106.
- Ördek, S., & Aktaş Arnas, Y. (2020). Intergenerational Fatherhood and Father-Child Relationship. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 687-714.
- Özyürek, A., & Çetinkaya, A. (2021). COVID-19 Pandemi Döneminde Aile ve Ebeveyn-Çocuk İlişkilerinin İncelenmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 96-106.
- Özyürek, A., Teke, Y. T., Kışlı, Z., & Özgan, N. N. (2020). Çocuklarının Gereksinimlerini Karşılama Babaların Rollerini. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 26-35.
- Reddick, R. J., Rochlen, A. B., Grasso, J. R., Reilly, E. D., & Spikes, D. D. (2012). Academic Fathers Pursuing Tenure: A Qualitative Study of Work-Family Conflict, Coping Strategies, and Departmental Culture. *Psychology of Men & Masculinity*, 13(1), 1.
- Rushing, C., & Powell, L. (2015). Family Dynamics of The Stay-At-Home Father and Working Mother Relationship. *American Journal of Men's Health*, 9(5), 410-420.
- Sarıççek, A. (2019). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Erkeklik ve Değişme İsteği Kayseri Örneği. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*(3), 49-70.
- Serhat, Ö. M., Yılmaz, N., Erbil, D. D., & Hazer, O. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Hanehalkındaki Çatışma ve Birlik-Berberlik Durumunun İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 295-314.
- Sevil, Ü., & Özkan, S. (2009). Fathers' Functional Status During Pregnancy and The Early Postnatal Period. *Midwifery*, 25(6), 665-672.
- Sumer Tanyeri, F. (2017). *Perception on Fatherhood and Paternal Leave in Turkey*.
- Summers, J. A., Raikes, H., Butler, J., Spicer, P., Pan, B., Shaw, S., . . . Johnson, M. K. (1999). Low-income Fathers' and Mothers' Perceptions of The Father Role: A Qualitative Study in Four Early Head Start Communities. *Infant Mental Health Journal: Official Publication of The World Association for Infant Mental Health*, 20(3), 291-304.
- Sümeyye, B., & Gülten, K. (2020). Babaların Bebek Bakımına Katılımının Sağlanmasında Hemşirenin Rolü. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 90-96.
- T.C.Sağlık Bakanlığı. (2020). Covid-19 Nedir? Retrieved from <https://covid19.saglik.gov.tr/>
- Tan, T. (2016). Literature Review on Shifting Fatherhood. *A Journal of Identity and Culture*, 6, 53-78.
- Telli, A. A., & Özkan, H. (2016). 3-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 6(2), 127-134.

- Tuna, A. A., & Türkmendağ, Z. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Uzaktan Çalışma Uygulamaları ve Çalışma Motivasyonunu Etkileyen Faktörler. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 3246-3260.
- Tümkaya, S., & Türkmenoğlu, M. (2021). İlkokul Dönemi Çocukların Babalarının Aile Katılımına İlişkin Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(229), 269-294.
- Türkoğlu, D., & Akduman, G. G. (2016). Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı İle Çocuklarının Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(03), 224-241.
- Varişlı, B., & Gültekin, T. (2020). Yaşlı Ayrımcılığının Pandemi Hali: COVID-19 Sürecinde Kuşaklararası Etkileşimin Dönüşümü. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 1227-1237.
- Williams, S. (2008). What is Fatherhood? Searching for The Reflexive Father. *Sociology*, 42(3), 487-502.
- Yıldırım, S. (2020). Salgınların Sosyal-Psikolojik Görünümü: Covid-19 (Koronavirüs) Pandemi Örneği. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).
- Yıldız, C., Çekmez, E., & Bütüner, S. Ö. (2012). Fenomenografik Araştırma Yöntemi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 6(2), 77-102.
- Yıldız, N. G., & Erdem, F. (2020). Covid-19 Salgın Sürecinde İlişkilerinde Sorun Yaşayan Çiftlere Yönelik Duygu Odaklı Aile Danışmanlığı. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(39), 1360-1383.
- Zeybekoğlu, Ö. (2013). Günümüzde Erkeklerin Gözünden Babalık ve Aile. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(2), 297-328.